

33 845 Interparlementair Koninkrijksoverleg

**Nr. 61 AFSPRAKENLIJST INTERPARLEMENTAIR
KONINKRIJKSOVERLEG (IPKO) JUNI 2026**

Den Haag, Nederland 5 – 8 juni 2026

A - AFSPRAKENLIJST

I FOLLOW-UP EN RESULTATEN VAN EERDER OVERGEENKOMEN AFSPRAKEN EN ACTIES

Paper door de Voorzitter van de Staten van Sint Maarten, mw. S.A. Wescot-Williams, 'IPKO: Samenwerken aan zichtbare resultaten die tellen'

In de afsprakenlijst¹ van het IPKO Aruba van februari 2026 spraken de vier delegaties af dat de Statenvoorzitter van Sint Maarten, mevrouw Sarah Wescot-Williams het voortouw zou nemen om te komen met verbetervoorstellen voor het IPKO om de impact van deze bijeenkomst voor de toekomst te vergroten.

Mevrouw Wescot-Williams heeft haar rapportage, getiteld 'IPKO: Samenwerken aan zichtbare resultaten die tellen' voorafgaand aan dit IPKO aangeboden. De rapportage is als bijlage bij deze afsprakenlijst gevoegd.

In het Presidiumoverleg ter voorbereiding op dit IPKO is vervolgens afgesproken dit IPKO met het nieuwe format te experimenteren. Dit betrof met name het werken met een hoofdthema, meer interactieve werkvormen en een informele dialoog met een lid van de Koninkrijksregering. Gezamenlijk is gekozen voor het hoofdthema 'Samenwerken binnen het Koninkrijk en in het IPKO'.

In het kader van deze vernieuwing is de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid, de heer Eric van der Burg, bereid gevonden als lid van de Koninkrijksregering op informele wijze met het IPKO in gesprek te gaan over samenwerken in het Koninkrijk en wat daarvoor nodig is. In staatsrechtelijke zin heeft de staatssecretaris geen formele relatie tot het IPKO, maar desondanks toonde hij zich graag bereid tot een informeel gesprek met de parlementariërs over dit belangrijke thema.

Ook werd in het eerdergenoemde Presidiumoverleg afgesproken dat de delegaties voorafgaand aan het IPKO in Den Haag schriftelijk op de voorstellen uit de rapportage van mevrouw Wescot-Williams zouden reageren.

De volgende reacties op de rapportage zijn ontvangen. Deze zijn als bijlagen bij deze afsprakenlijst gevoegd.

- Reactie van de Staten-Generaaldelegatie d.d. 15 mei 2026;
- Reactie van de Staten van Sint Maarten;
- Reactie van de Staten van Curaçao;
- Reactie van de fractie van de PPA in de Staten van Aruba d.d. 24 april 2026;

---

¹ Kamerstukken I I/II 2025-26, 33845 AT en 58, p. 8.

- Reactie van de fractie van de AVP in de Staten van Aruba d.d. 31 mei 2026;
- Reactie van de fractie van Futuro in de Staten van Aruba d.d. 3 juni 2026.

Uit de reacties blijkt dat de delegaties met instemming kennis hebben genomen van de verbetervoorstellen uit de rapportage van de Staten voorzitter van Sint Maarten. Besloten wordt dat de verbetervoorstellen uit de rapportage leidend zullen zijn bij de organisatie van toekomstige IPKO's, waarbij aanvullend accenten kunnen worden geplaatst (zoals contact met jongeren) en de lessen uit het experimenteren met dit format tijdens het IPKO in Den Haag kunnen worden meegenomen. Na het IPKO van januari 2027 in Sint Maarten zal binnen een jaar een evaluatie plaatsvinden van de uitwerking van de verbetervoorstellen, om te bezien hoe de delegaties deze nieuwe werkwijze hebben ervaren en of deze moet worden aangepast.

Voorts spreken de delegaties af dat elke delegatie het komend halfjaar ten minste één hoofdthema uitwerkt volgens het format dat in de door het IPKO aanvaarde rapportage van mevrouw Wescot-Williams is beschreven. Deze papers worden verzameld door de griffiers en verspreid onder de leden van de commissies Koninkrijksrelaties van de vier parlementen. Deze mandateren hun Presidiumleden om in een volgend Presidiumoverleg overeenstemming te bereiken over de hoofdthema's en de uitwerking ervan. Zo nodig volgen aanpassingen aan de hoofdthemasbeschrijvingen. Is die consensus er, dan kan dit hoofdthema op enig moment als hét hoofdthema van een komend IPKO worden geagendeerd.

Afsprakenlijst IPKO Aruba, februari 2026

De afsprakenlijst van het IPKO op Aruba van 19-21 februari 2026² is voor een appreciatie voorgelegd aan de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid. Deze heeft bij brief van 22 mei jl. gereageerd.³ De delegaties nemen onder dankzegging de brief voor kennisgeving aan.

Basisbescherming persoonsgegevens

Tijdens het IPKO op Aruba is op voorstel van de Staten-Generaaldelegatie afgesproken⁴ dat elke delegatie zou inventariseren of het eigen land voldoet aan de basisbescherming van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor het vrijelijk delen van data voor essentiële samenwerking op onder meer het gebied van veiligheid, zoals onder andere neergelegd in Convention 108+ van de Raad van Europa.

Elk van de vier delegaties heeft een paper met de stand van zaken in het land aangeleverd. Deze zijn als bijlagen bij deze afsprakenlijst gevoegd.

- Paper van de Staten Sint Maarten 'The protection of Personal Data in relation to Convention 108+', op basis van de reactie van de minister van Justitie
- Paper van de Staten Curaçao 'Inventarisatie basisbescherming van persoonsgegevens in het land Curaçao'
- Reactie op verzoek van de Staten van Aruba door de Minister van Justitie en Sociale Zaken, de heer Arthur L. Dowers
- Paper met de inbreng van de Staten-Generaaldelegatie inzake noodzakelijke basisbescherming van persoonsgegevens.

² Kamerstukken I/II 2025-26, 33845 AT en 58.

³ Kamerstukken I/II 2025-26, 33845 AV en 60.

⁴ Kamerstukken I/II 2025-26, 33845 AT en 58, p. 8.

Uit de notities blijkt dat er in alle landen van het Koninkrijk wetgeving van kracht is die ziet op de bescherming van persoonsgegevens. Ook kan worden geconstateerd dat de juridische kaders voor de bescherming van persoonsgegevens onderling sterk verschillen en dat dit leidt tot verschillen in beschermingsniveau. Er liggen dus duidelijke opgaven op het niveau van de landen en op Koninkrijksniveau. De ministers van Justitie van de landen in het Koninkrijk hebben daarom eerder besloten om in gezamenlijk overleg te streven naar harmonisatie van regelgeving op dit terrein, mogelijk door middel van een consensusrijkswet. Het IPKO zal dit proces blijven monitoren.

Daarnaast besluit het IPKO een door alle de delegaties gedragen brief te sturen aan de Koninkrijksregering met de volgende vragen:

1. De vraag aan de Koninkrijksregering om inzichtelijk te maken of de gegevensuitwisseling tussen de landen niet meer volledig mogelijk zal zijn, met name op het gebied van veiligheid.
2. De vraag of de voorgenomen en ingezette wetgeving op het niveau van het Koninkrijk en op het niveau van de landen naar verwachting op tijd in werking zal zijn getreden, zodat deze ongewenste beperking in het delen van voor onze inwoners (zeer) relevante gegevens wordt voorkomen.
3. De vraag op welke wijze wordt geborgd dat deze termijn wordt gehaald.
4. Tot slot de vraag welke gegevens niet meer volledig kunnen worden gedeeld en wat hiervan de gevolgen zijn.

Met het versturen van een brief met deze inhoud, wensen de parlementariërs van de vier landen in het Koninkrijk niet vooruit te lopen op de uiteindelijke afweging die zij moeten maken over de wenselijkheid, inhoud en juridische grondslag van rijkswetgeving ter implementatie van Conventie 108+.

Deskundigengroep Democratisch tekort in het Koninkrijk

Daarna volgde een presentatie door de leden van de deskundigengroep ‘Democratisch tekort in het Koninkrijk’. Deze is samengesteld uit de leden mevrouw dr. Rachnilda Arduin (namens Sint Maarten), de heer mr. Johan Sjiem Fat (namens Aruba), de heer prof. dr. Leonard Besselink (namens Nederland) en de heer mr. dr. Aubrich Bakhuis (namens Curaçao en voorzitter van de deskundigengroep). De deskundigengroep had verzocht om onder dit agendapunt een stand van zaken van haar werkzaamheden te mogen schetsen hoe zij de resterende tijd tot het opleveren van het rapport verwacht te zullen invullen.

Zoals bekend, is in de IPKO-afsprakenlijst van 7–10 juni 2024 Den Haag de precieze taakopdracht van de deskundigengroep vastgelegd.⁵ De formele gang van zaken is nu verder dat het IPKO het rapport van de deskundigengroep afwacht en daarna zelfstandig het vervolg bepaalt.

De hand-out die de deskundigengroep ‘Democratisch tekort in het Koninkrijk’ vooraf aan de IPKO-deelnemers had verstrekt is als bijlage bij deze afsprakenlijst gevoegd.

Data en plaats volgend IPKO

Het volgende IPKO vindt plaats van 13 tot en met 15 januari 2027 op Sint Maarten.

Resolutie van het tripartiet overleg van de Staten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten

De delegaties van de Staten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten hebben een resolutie, vastgesteld in het tripartietoverleg, ter kennis gebracht van de Staten-Generaaldelegatie. In maart van dit jaar werd de trans-Atlantische slavenhandel door de Verenigde Naties officieel bestempeld als "de ernstigste misdaad tegen de menselijkheid" ooit. Twee derde van de landen stemde voor de resolutie. Het Koninkrijk der Nederlanden onthield zich, samen met 51 andere landen, van stemming. Hierover waren de regeringen van de drie landen niet vooraf geconsulteerd. De resolutie is als bijlage bij deze afsprakenlijst gevoegd.

II OPENSTAANDE ACTIEPUNTEN

- Besluitvorming tijdens het volgende Presidiumoverleg over aanvullende agendapunten.

---

⁵ Kamerstukken I/II, 2023-24, 33845 AP/53, p. 9.

B - BIJLAGEN

Bijlage I PROGRAMMA INTERPARLEMENTAIR KONINKRIJKSOVERLEG 5-8 JUNI 2026, DEN HAAG

VRIJDAG 5 JUNI 2026

09.00 – 09.30	Presidium
09.30 – 10.30	Opening IPKO, speeches delegatieleiders, presentaties recente ontwikkelingen per land
10.30 – 12.00	Follow-up afsprakenlijst IPKO februari 2026 Aruba
13.00 – 18.00	Werkbezoek aan 'De Buurt als Ecosysteem' in Haarlem

ZATERDAG 6 JUNI 2026

Hoofdthema: Samenwerking binnen het IPKO en in het Koninkrijk

09.30 – 11.30	Paneldiscussie en gesprek met de delegatieleden over 'Samenwerking in het Koninkrijk'
12.45 – 15.45	Bespreking hoofdthema in deelgroepen en plenaire terugkoppeling
15.45 – 16.30	Informeel gesprek met de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid, de heer Eric van der Burg, over het hoofdthema
16.30 - 17.00	Conclusies en eventuele werkafspraken

MAANDAG 8 JUNI 2026

08.45 – 10.00	Follow-up Klimaatadaptatie, interactieve sessie door Nationaal Burgerberaad Klimaat
10.00 – 10.45	Delegatieoverleggen
10.45 - 11.30	Presidium
12.30 – 13.00	Vaststellen IPKO-afsprakenlijst plenair
13.00 – 13.30	Slotopmerkingen
14.00 – 15.00	Ondertekening afsprakenlijst en persconferentie

Bijlage II VERSLAG VAN HET INTERPARLEMENTAIR KONINKRIJKSOVERLEG 5-8 JUNI 2026, DEN HAAG

Openingspeeches en presentatie recente ontwikkelingen per land

De voorzitter van het IPKO, tevens voorzitter van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties van de Tweede Kamer, mevrouw Anouschka Biekman, opent het IPKO in Den Haag en heet alle deelnemers van harte welkom in de plenaire zaal van de Tweede Kamer. De delegaties nemen met belangstelling kennis van de openingspeeches en presentaties van actuele ontwikkelingen per land. Namens de Staten van Curaçao spreekt de heer Brownbill, Voorzitter. Namens de Staten van Aruba, spreekt de heer Sneek, Voorzitter. Namens de Staten van Sint Maarten spreekt mevrouw Wescot-Williams, Voorzitter. Daarna volgen de presentaties van de recente ontwikkelingen per land en de appreciatie van de samenwerking gevolgd door een Q&A. De heer Rosenmöller, voorzitter van de commissie Koninkrijksrelaties van de Eerste Kamer, presenteert namens de Staten-Generaaldelegatie de actuele ontwikkelingen in Bonaire, Sint Eustatius, Saba en Europees Nederland. De voorzitter van de commissie Rijksaangelegenheden, Interparlementaire Relaties en Buitenlandse Betrekkingen van de Staten van Curaçao, de heer Seferina, presenteert de actuele ontwikkelingen van Curaçao. De voorzitter van de commissie Koninkrijks Aangelegenheden en Buitenlandse Betrekkingen van de Staten van Aruba, mevrouw Arends-Reyes, presenteert de actuele ontwikkelingen van Aruba. De voorzitter van de commissie voor Koninkrijks Aangelegenheden en Interparlementaire Relaties van de Staten van Sint Maarten, mevrouw Roseburg, verzorgt de presentatie over de actuele ontwikkelingen op Sint Maarten.

Werkbezoek aan ‘De Buurt als Ecosysteem’ in Haarlem

De delegaties brengen een werkbezoek aan ‘De Buurt als Ecosysteem’ in de wijk de Vijfhoek in Haarlem. De ‘Buurt als Ecosysteem’ is een initiatief met een nieuwe kijk op (ouderen)zorg en probeert de kracht te benutten van netwerken van buurtbewoners, actieve personen en organisaties in de buurt. De wijk ‘de Vijfhoek’ in Haarlem is een van de twintig buurten in Nederland die aangesloten is bij 'De Buurt als Ecosysteem'.

Het programma start op het stadhuis van Haarlem waar de delegatieleden worden verwelkomd door de wethouder Werk & Inkomen, Zorg & Welzijn en Cultuur van Haarlem, mevrouw Diana van Loenen. Vervolgens verzorgt een buurtbewoner van de wijk De Vijfhoek een korte uitleg over de geschiedenis van de buurt. De delegaties worden daarna ingedeeld in verschillende deelgroepen voor een wandeling door de wijk. De delegaties lopen een route waar ze in gesprek gaan met buurtbewoners en informatie krijgen over de volgende buurt(zorg)initiatieven van de Buurt als Ecosysteem:

- Fit in de Vijfhoek; een initiatief waarbij oudere buurtbewoners twee keer in de week samen een uur buiten sporten.
- Uurtje van het buurtje; een wekelijks ontmoetingsmoment voor buurtbewoners uit de Vijfhoek en binnenstad bij Café de Vijfhoek.
- Gezondheidscheck; een laagdrempelig en gratis initiatief waarbij wijkverpleegkundigen buurtbewoners (tussen 40 en 70 jaar) inzicht geven in hun gezondheid via metingen zoals bloeddruk, suiker en BMI, aangevuld met persoonlijk leefstijladvies. De gezondheidscheck vindt elke maand plaats.
- Voorzorgcirkels; een voorzorgcirkel is een netwerk van ongeveer tien tot vijftien burens in een buurt, die elkaar op verschillende manieren ondersteunen. Ze spreken met elkaar af dat ze voor elkaar klaarstaan en stemmen af hoe ze elkaar kunnen helpen. Dit

doen ze vrijwillig. Het gaat hierbij om zorgzaamheid, ondersteuning, hulp, gezelligheid en het tegengaan van eenzaamheid en niet om professionele zorg. In de wijk de Vijfhoek wordt momenteel gewerkt aan het opzetten van deze voorzorgcirkels.

- Remonstrantse kerk; één keer per week wordt de binnentuin van de Remonstrantse Kerk in Haarlem opengesteld voor buurtbewoners om elkaar te ontmoeten.

Na de wandeling langs de verschillende ontmoetingsplekken en bewonersinitiatieven worden de delegaties ontvangen in het Museum van de Geest. Ook de Voorzitter van de Eerste Kamer, mevrouw Mei Li Vos, is hierbij aanwezig en spreekt de aanwezigen kort toe.

Vervolgens neemt mevrouw Vera Bergkamp, bestuurder van Zorgbalans, het woord. Zij informeert de delegaties over de landelijke ontwikkeling van het zorgvernieuwend concept 'De Buurt als Ecosysteem' en de rol van Zorgbalans hierin. Dit concept richt zich op de transformatie van wijken tot zelfredzame gemeenschappen. De traditionele, versnipperde zorg maakt hierbij plaats voor een lokaal netwerk waarin bewoners, vrijwilligers, zorgprofessionals en ondernemers nauw samenwerken. Het doel is om gezondheid, welzijn en zelfstandigheid centraal te stellen. Zorgbalans is als ouderenzorgorganisatie actief in de regio's Kennemerland en Zuid-Holland Noord en is nauw betrokken bij dit initiatief.

Hierna houdt mevrouw Anne-Mei The, hoogleraar langdurige zorg en dementie, een voordracht over 'Het Huis van de Tijd' en de 'Sociale Benadering Dementie'. Het Huis van de Tijd is een ontmoetings- en leerplek waar het dagelijks leven met dementie centraal staat en waar ruimte is voor dialoog over een andere manier van omgaan met de ziekte. Mevrouw The legt uit dat de huidige benadering van mensen met dementie te sterk is gefocust op het medische ziektebeeld. Volgens haar blijft de leef- en belevingswereld van de betrokkene hierdoor onderbelicht, wat de kwaliteit van leven aanzienlijk vermindert. Dit vraagt dan ook om een fundamenteel andere aanpak. Het programma in het Museum van de Geest wordt afgesloten met een rondleiding. De delegaties krijgen hierbij inzicht in de geschiedenis van de psychiatrie en brengen een bezoek aan de tentoonstelling 'Nieuw Oud! De kunst van het ouder worden'.

Hoofdthema 'Samenwerking binnen het IPKO en in het Koninkrijk'

De zaterdag is geheel gewijd aan het hoofdthema van dit IPKO 'Samenwerking binnen het IPKO en in het Koninkrijk'. De dag is zorgvuldig opgebouwd. Er wordt gestart met een panelgesprek waarin vier deskundige panelleden onder leiding van de heer Wouter Veenendaal, bijzonder hoogleraar Koninkrijksrelaties, Universiteit Leiden, de kaders van de onderlinge samenwerking binnen het Koninkrijk verkennen. De panelleden zijn de heer Paul Comenencia, Staatsraad voor het Koninkrijk, mevrouw Maria van der Sluijs-Plantz, Voorzitter Evaluatiecommissie Onderlinge Regeling Samenwerking bij Hervormingen, de heer Bote ter Steege, voormalig procureur-generaal van Aruba en voormalig hoofdofficier van justitie op de BES-eilanden, en Roban van Herk, medior consultant bij TNO en coauteur van het rapport 'De energietransitie in Aruba, Curaçao en Sint Maarten'. De heer Veenendaal vat het panelgesprek samen met de opsomming van vier factoren die medebepalend zijn voor de onderlinge verhoudingen tussen de landen in het Koninkrijk: (1) het koloniale verleden, (2) de weeffouten in het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, (3) schaalverschillen tussen de landen, waaronder verschillen in capaciteit, en resulterend in machtsverschillen en (4) cultuurverschillen tussen de bevolkingen van deze landen.

Daarna gaan de IPKO-deelnemers zelf intensief aan de slag. Onder leiding van professionele gespreksbegeleiders gaan ze in vier groepen onderling met elkaar in gesprek over hun ervaringen met samenwerken binnen het IPKO en in het Koninkrijk. Vragen die aan de orde komen zijn: Hoe denken we over elkaar en over elkaars landen, parlementariërs en bestuurders? Is er wel voldoende onderling vertrouwen? En zo niet, waar ligt dat dan aan? In het tweede deel van deze groepsgesprekken wordt verkend wat parlementariërs van elkaar nodig hebben om beter te kunnen samenwerken en wat ieder kan bijdragen aan het vergroten van onderling vertrouwen, respect en een open oog en oor voor elkaars noden. Deze gesprekken hebben een besloten karakter. Er volgt een plenaire terugkoppeling vanuit elk van de vier gespreksgroepen, eveneens in een besloten setting.

Uit deze terugkoppeling blijkt dat alle deelgroepen deze gesprekken als zeer positief en als een verrijking hebben ervaren en over en weer voor elkaar inzichtelijk hebben gemaakt hoe men van en over elkaar denkt. De verwachting is dat dit eraan zal bijdragen elkaar beter te begrijpen en meer vertrouwen in toekomstige samenwerking zal scheppen. In de plenaire terugkoppeling is tevens onder andere gerapporteerd dat de delegaties hun respectievelijke commissies zullen verzoeken de dialoog voortzetten over vooroordelen en beeldvorming die mede voortkomen uit ons gedeelde koloniale verleden. De bevindingen en inzichten uit deze gesprekken worden meegenomen naar het volgende IPKO, zodat de dialoog verder kan worden verdiept en wederzijds begrip en respect binnen het Koninkrijk kunnen worden versterkt.

Bij die terugkoppeling is ook de staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Slagvaardige Overheid, de heer Eric van der Burg aanwezig. Het derde onderdeel van de zaterdag, het informele gesprek met de staatssecretaris, bouwt voort op het panelgesprek en de gedachtewisseling in de vier gespreksgroepen. De parlementariërs van de vier landen hebben een eerste informele uitwisseling met de staatssecretaris en trachtten de toekomstperspectieven van het Koninkrijk te verkennen met onderling vertrouwen en samenwerking voor ogen om op een gelijkwaardige manier in het Koninkrijk kunnen samenwerken, zodat het ‘ongemak’ en het verleden een plaats krijgen en het onderling vertrouwen en de samenwerking groeien. Mevrouw Annelies Pilon, medewerker van de Eerste Kamer, leidt het gesprek in goede banen. Hoewel het geen commissie- of plenair debat betreft, maar een informeel gesprek, zegt de staatssecretaris de IPKO-leden toe dat hij aan de regeringen uit Aruba, Curaçao en Sint Maarten zal voorleggen of enige vorm van betrokkenheid van de parlementariërs uit de vier landen bij de voorgenomen Koninkrijksconferentie kan worden gerealiseerd.⁶

Follow-up Klimaatadaptatie, interactieve sessie door Nationaal Burgerberaad Klimaat

Van januari tot en met september 2025 kwamen 175 verschillende mensen uit het hele land zeven keer samen om te praten en advies te geven over het tegengaan van klimaatverandering via het Nationaal Burgerberaad Klimaat. Samen werkten zij aan de vraag: hoe kunnen we als Nederland eten, spullen gebruiken en reizen op een manier die beter is voor het klimaat? Tijdens de bijeenkomsten spraken deelnemers met elkaar en met deskundigen, en werkten ze stap voor stap aan oplossingen. Het resultaat is een advies aan het Nederlandse kabinet en de Tweede Kamer, waarin al hun ideeën en aanbevelingen samenkomen. Deelnemers hoefden geen speciale kennis te hebben, maar deelden hun perspectieven en ervaringen als inwoners van Nederland. Het advies is op 1 december door het burgerberaad overhandigd aan het kabinet, de Tweede Kamer en de rest van Nederland. De kabinetsreactie hierop is op 29 mei 2026 aan de Kamer gestuurd (Kamerstuk 32813, nr. 1564).

⁶ Zie ook: Kamerstukken I/II 2023-24, 33845 AP/53, p. 9.

Namens het Nationaal Burgerberaad Klimaat zijn mevrouw Nienke Meijer, voorzitter van het Nationaal Burgerberaad Klimaat, de heer Yannick Wassmer, hoofdgespreksbegeleider Nationaal Burgerberaad Klimaat, mevrouw Tobijn de Graauw, programmaleider Nationaal Burgerberaad Klimaat en mevrouw Idrissa Marlin, medewerker Nationaal Burgerberaad Klimaat aanwezig voor een presentatie en interactieve discussie met de IPKO-delegaties. Na een introductie door mevrouw Meijer gaan de IPKO-delegaties in groepjes met elkaar in gesprek. Daarop volgt een plenaire terugkoppeling, onder leiding van mevrouw Meijer en de heer Wassmer, waarbij wordt ingegaan op de punten die vanuit de verschillende gesprekken naar voren zijn gekomen. Het Nationaal Burgerberaad Klimaat overhandigt het rapport aan de parlementariërs.

Bijlage III LEDEN VAN DE DELEGATIES

DELEGATIE STATEN VAN ARUBA

A.M. Sneek (delegatieleider)

J.J. Arends-Reyes

J.P. Hart

C.A. Bermudez

S.D. Sevinger

R.V. Lindor

S.M. Tromp-Lee

E.J.H. Croes

E.G.A. Vrolijk

H.W.G. Tevreden

E.F. Pieters

R.G.C. Tjon (toehoorder)

H.C.J. Hek (griffier)

DELEGATIE STATEN VAN CURAÇAO

F.H.E. Brownbill (delegatieleider)

R.A. Yung

D.J. Seferina

M.C.H.C.R. Nita

F.A. Lourens

Q.C.O. Girigorie

G.M. Mc. William

R.D. Larmonie-Cecilia

S.R. Cijntje (griffier)

DELEGATIE STATEN VAN SINT MAARTEN

S.A. Wescot-Williams (delegatieleider)

E.J. Doran

V.V. Kotai

S.D.M. Roseburg

O.E.C. Ottley

L.C.J. Lewis

G.J. Richardson (griffier)

STATEN-GENERAAL DELEGATIE

Tweede Kamer

A.N. Biekman (Voorzitter IPKO)

H.L.O. Dijk

R. den Hollander

M. Tsegai

E. Vlottes

T.A. van den Brink

A. Nanninga

D.G.M. Ceder
A.E.A.J. Hessing-Puts (griffier)

Eerste Kamer
P. Rosenmöller (delegatieleider)
J. Recourt
H.W. Vogels
R.M.J. van Gasteren
P. Nicolai
Th.W. Rietkerk
E.W. Hartog
P.V.A. Walenkamp
F.J. Bergman (griffier)

Bijlage IV WERKAFSPRAKEN IPKO

In het Presidiumoverleg van 8 juni 2026 zijn de onderstaande afspraken herbevestigd, dan wel gemaakt:

- dat het Presidium bestaat uit de voorzitters van de parlementen (behalve van Nederland), de voorzitters van de commissies en de griffiers;
- dat de Statenvoorzitters van Aruba, Curaçao en Sint Maarten en de commissievoorzitters van Nederland de delegatieleiders zijn en de afsprakenlijst ondertekenen;
- dat de commissievoorzitters woordvoerders van de delegaties zijn, maar tijdens discussies meerdere leden van de delegaties het woord kunnen voeren;
- dat de commissievoorzitters en de Statenvoorzitters deelnemen aan de persconferentie;
- dat indien een delegatie een afwijkend standpunt heeft, dit vermeld wordt in de afsprakenlijst. Daarbij wordt verwezen naar de toelichting op dit standpunt, die wordt opgenomen in een bijlage die formeel geen onderdeel uitmaakt van de afsprakenlijst. Afwijkende standpunten worden voorafgaand aan de persconferentie schriftelijk gedeeld met de andere delegaties. Van een afwijkend standpunt van een deel van een delegatie wordt geen aantekening opgenomen;
- dat alle delegaties kunnen deelnemen aan een werkgroep. Nederland is trekker van een werkgroep indien het een specifiek onderwerp met betrekking tot Caribisch Nederland (BES-eilanden) betreft;
- dat de delegaties maximaal 15 minuten de tijd krijgen om intern beraad te plegen;
- dat het Reglement van Orde van het gastland geldt, bijvoorbeeld met betrekking tot interruptie van sprekers en persoonlijke feiten;
- dat de Voorzitter van het IPKO de tijd in de gaten houdt, opdat elke delegatie evenveel tijd krijgt om haar standpunten naar voren te brengen;
- dat het organiserende land de werkbezoeken in het IPKO vaststelt en regelt, waarbij de gastdelegaties tijdig gevraagd wordt suggesties te doen;
- dat schriftelijke standpunten van individuele leden en/of fracties niet formeel tijdens het IPKO zullen worden ingebracht;
- dat de beraadslagingen van het IPKO in beginsel openbaar zijn en dat wordt gezorgd voor een uitzending via internet. De werkbezoeken en de Presidiumvergaderingen zijn in beginsel besloten;

- dat het programma van het IPKO wordt vastgesteld door het Presidium. Wijzigingen in of aanvullingen op het programma dienen eerst te worden goedgekeurd door het Presidium;
- dat de voertaal van het IPKO Nederlands is, waarbij iedere delegatie indien noodzakelijk zelf zorgdraagt voor de vertaling, zonder dat dit een levendige gedachtewisseling in de weg staat;
- dat als vast agendapunt, na de presentaties per land, de follow up van de afsprakenlijst van het vorige IPKO wordt besproken;
- dat in het programma van het IPKO ruimte wordt geboden voor korte slotopmerkingen door de delegatieleiders.

Den Haag, 8 juni 2026

Alfred M. Sneek
(Voorzitter Staten van Aruba)

Fergino H.E. Brownbill
(Voorzitter Staten van Curaçao)

Sarah A. Wescot-Williams
(Voorzitter Staten van Sint Maarten)

Peter Nicolai
(Staten-Generaal Nederland)